

manier daarvan profiteeren om het populair-natuurhistorische leven opgewekter te maken en meer voldoening te vinden.

J. HEIMANS.

Twee zeldzaamheden in 1921 in goeden welstand, (*Linnaea borealis* en *Ophrys apifera*). De eerste is in 1920 voor het eerst aangetroffen door deelnemers aan het kamp van den Jeugdbond voor natuurstudie. De jachtopziener had het zoo'n vreemd plantje gevonden, dat hij niet kende en het aan iemand gewezen, die er werk van maakte om den juisten naam te weten te komen en het bleek niets meer of minder te zijn dan die mooie *Caprifoliacee* uit het noorden, met zijn rose klokjesachtige bloemen.

In den zomer van het vorige jaar had ik ook het geluk het plantje op zijn groeiplaats te zien. Bloemen zijn er niet aan geweest, wat voor mij het bewijs is dat het plantje zich daar bij Appelscha wel op de grenzen van zijn bestaansmogelijkheid bevindt. Gedurende eenige weken is al het blad zelfs verdroogd geweest maar een regenbuitje was weer voldoende om het ondiep wortelende plantje weer op zijn verhaal te doen komen. De boschwachter meende, dat het zaad met Skandinaafsch dennenzaad meegekomen moet zijn, toch vind ik dat we de mogelijkheid van overbrenging door vogels niet uitschakelen moeten. In ieder geval breidt de plant zich in Appelscha uit door uitloopers zoodat reeds een oppervlakte van $\pm$ 10 vierkante meters ermee bedekt is. Er groeit op diezelfde plek ook Kraaiheide, die ook in ons land zijn zuidgrens heeft. Het personeel van het Staatsboschbeheer beseft het belang van deze groeiplaats zoodat we er wel op kunnen rekenen dat het niet door menschenhanden uitgeroeid zal worden, zooals die andere noorderling, *Chimophila umbellata*, die in hetzelfde jaar bij Naarden gevonden werd.

Wel wordt er in de nabijheid een sanatorium gebouwd maar alles is hier rijksgrond en er is ruimte genoeg.

De tweede zeldzaamheid is de Bijenorchis, die reeds jaren geleden in een kleiachtig bosch in Zeeuwsch-Vlaanderen bij Breskens gevonden is. In 1916 stonden er niet minder dan 80 exemplaren, alle sterke planten. Sindsdien is het houtgewas hoog opgegroeid en er verschenen slechts zelden bloeiende planten. In dit jaar, heeft de jachtopziener, voor wiens nauwkeurige waarneming ik instaat, er op een pas gekapt gedeelte weer meer dan honderd geteld en de Berg-Nachtorchis (*Plantanthera montana*), die ook zeldzaam is staat er ieder jaar plenty.

Die bijenorchis vond ik ook wel in Zuid-Limburg maar nooit in zulke groote aantallen bijeen. Van deze plant acht ik het zeer waarschijnlijk dat vogels de zaden uit Kent of Noord-Frankrijk hebben meegenomen.

Wat met deze vindplaatsen zoo prettig is, is dat de eigenaars en de beheerders zoo meewerken tot het behoud ervan, konden wij Haarlemmers dat van de plekken met mooie

Het veelvuldig voorkomen er van had ik ook in 1920 opgemerkt aan den zeedijk te Colijnsplaat. 't Was al tamelijk laat op 't jaar, 'k meen zelfs in October. Aan den betonmuur op dien dijk zaten tegen den avond honderden van die diertjes zeer dicht op elkaar. Ook des morgens waren ze er dan nog te vinden. Dat verschijnsel heb ik verscheiden dagen achtereën opgemerkt. Maar toch kwamen ze niet alleen aan den zeedijk zoo menigvuldig voor. In den zomer van 1920 ontdekte ik op de blaren der groenten in mijn tuin zwartachtige koopjes, die ik eerst voor bladluizen aanzag, maar die me later bleken eitjes van lievenheersbeestjes te zijn. Een poosje later nam ik larven en poppen waar en weer later kevertjes. Ook dit jaar (1921) heb ik 't verschijnsel waargenomen, evenwel niet zoo veelvuldig. Wel heb ik in vorige jaren aan den zeekant lievenheersbeestjes waargenomen, vrij veel soms, maar in zulk een reusachtig aantal als de beide laatste jaren nooit. En dat ik hierin niet alleen sta, bewijst wel het feit, dat verschillende personen me met eenige verwondering of verbazing over het veelvuldig voorkomen aanspreken. Zouden misschien de droge en warme zomers der beide laatste jaren hier op invloed kunnen hebben uitgeoefend?"

Men ziet, ook uit de mededeelingen van den heer Huisson blijkt, dat lievenheersbeestjes zich veel aan zeedijken ophouden, wat zeker een merkwaardig verschijnsel is.

Winschoten.

W. W. SCHIPPER.

Nieuwe Zeeslak. — In September 1921 werden door Mej. A. G. Vorstman in de buitenhaven van Nieuwediep twee exemplaren van een kleine marine naaktslak *Galvina exigua* Ald. & Hanc. gevonden, die tot dat tijdstip nog niet uit Nederland bekend was.

De voorwerpen worden bewaard in de collecties van het Molluskencomité te Amsterdam.

W. S. S. VAN BENTHEM JUTTING.

Een Doortrekker? — Hetgeen ik hier wil mededeelen, had ik veel eerder kunnen doen, maar in Mei en Juni ontbrak mij de tijd ervoor, daar ik toen voor mijn eindexamen H.B.S. werken moest, en in de vacantie ben ik te veel uitgeweest om te schrijven.

Zevenentwintig April 1921 heb ik op een kleine plas in de hei, de z.g. „Kleine Wasmeer". een half uur gaans van Hilversum gelegen, de Geoorde Fuut gezien. Deze vogel broedt in Nederland alleen¹⁾ bij Ankeveen, Leersum, en van tijd tot tijd bij Nijmegen; en komt verder in klein aantal op den trek voor, en 's winters aan de kust.

Ik ontdekte hem doordat ik onder de Wilde Eenden op de Kleine Wasmeer een vogel zag, die wel wat op een Eend geleek, maar toch, aan zijn dunnen hals en dikken kop te zien, geen Eend was. Hij dook tusschenbeide, hoewel niet vaak, en pikte telkens in het water. Ik dacht: „Dien vogel moet ik eens van dicht bij zien." Na eenigen tijd zag ik dat hij kleine kuifjes droeg, en, daar hij ook dook, moest hij dus een Zoetwaterduiker zijn. Daar de kuiven grijs schenen te zijn, dacht ik eerst dat hij een Roodhalsfuut was, maar, daar die in ons land haast niet voorkomt, had ik meer kans dat hij een Geoorde Fuut was. (Om dezen vogel te bestudeeren, had ik het vorige jaar een reis naar Leersum gemaakt, maar ik heb den vogel daar niet op de plassen gezien.) Hij vloog niet op, maar dook tusschenbeide. Daar ik de kleuren niet heel goed onderscheiden kon, omdat hij nogal ver weg was, ging ik in een greppel aan den waterkant liggen zóó, dat hij mij niet, maar ik hem wel zien kon. Na meer dan een uur kwam hij eindelijk dicht bij den oever zoodat ik de kleuren onderscheiden kon en aan den zwarten hals en goudgele kuiven zien kon, dat hij een Geoorde Fuut was. Ook het roodbruin van de flanken kon ik door mijn kijker duidelijk waarnemen. Dat hij een Geoorde Fuut (*Colymbus nigricollis*) was, en geen Dodaars (*Colymbus fluviatilis*), Gewone Fuut (*Colymbus cristatus*) of andere Zoetwaterduiker, kon ik duidelijk zien aan den geheel zwarten hals, terwijl de Dodaars, Kuifduiker (*Colymbus auritus*) en de Roodhalsfuut (*Colymbus griseigena*) een roodbruinen, de Gewone Fuut een van voren witten hals heeft; en aan de goudgele kuiven, terwijl de Gewone Fuut roodbruin met zwarte kragen en kuiven, de Dodaars in het geheel geen kuiven draagt.

Ik heb op genoemde plas slechts één exemplaar gezien. De eerste maal, waarop ik gelegenheid had weer te komen kijken, was 1 Mei, maar dien dag, en de volgende dagen heb ik geen

1) De laatste jaren.